

REPETIM SENTÈNCIA DEL CONSTITUCIONAL

Els ciutadans, entre dues administracions

Per a facilitar el finançament dels ajuntaments, es van instrumentar unes mesures transitòries, els recàrrecs sobre IRPF i la lliure fixació de la Contribució. Les sentències d'inconstitucionalitat d'ambdues només palesen el dret a la devolució de l'excés i la realitat d'un model d'administració no acabat

R. Castelló-J. Nàcher

És, potser, un problema nou? No. No fa gaire vam viure una situació semblant, per no dir idèntica. El problema de la indefinició dels mecanismes de finançament dels ajuntaments ve de llarg i va per a llarg.

En arribar el PSOE al poder, l'any 1983, va instrumentar unes vies transitòries de finançament, mitjançant la llei 24/83 de 21 de desembre, de mesures urgents de sanejament de les hisendes locals. En aquesta llei es preveien, fonamentalment, dos mecanismes que, tot augmentant l'autonomia local, permetien incrementar els ingressos a les arques municipals: els recàrrecs a l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF) i la lliure fixació de les taxes de la Contribució Territorial Urbana, Rústica i Pecuarià.

Els ajuntaments, necessitats generalment de fons, s'agafen a alguna d'aquestes vies o a les dues com a un tauló de salvament de la seua crítica situació financera. No s'ajornen, però, les oposicions a aquests mètodes. I fa uns mesos ja vam viure un procés de recurs contra la constitucionalitat dels recàrrecs a l'IRPF. La sentència d'aquest recurs va anul·lar aquesta via de finançament per als ajuntaments. Ara, s'ha recorregut la constitucionalitat de la lliure fixació de les taxes de les Contribucions Territorials.

Per al Tribunal Constitucional, el legislador ha atorgat la llibertat per la fixació del gravamen quan, segons la Constitució i el principi de reserva de llei que se'n deriva, és al govern central a qui correspon la competència de fixar, si més no, marges o límits dins

Carlos Solchaga, ministre d'Economia.

SALA PARPALLÓ

Diputació de València

C/. Landerer, 5. Tels. 332 30 77, 332 00 01. València.

ARMENGOL

P I N T U R E S

1 9 6 5 - 1 9 8 6

Rafael Armengol, un artista arterament hipercrític, beatíficament laboriós, subtilment inquietant (i us pregue pareu esment en això de la subtileza, car no trobarem en ell cap facilitat ni cap concessió a l'espectacularitat neopublicitària del sistema basat en una simple doble lectura generalment derivada del mer contrast, puix que en Armengol els missatges, com els estímuls visuals, se superposen i s'encreuen complexament, amb un refinament que quasi voreja la perversitat).

V. Aguilera Cerní

HORARIS: MATÍNS, DE 11 A 1'30 I DISSABTES, DE 6 A 9
VESPRADES, DE 6 A 9 I DIUMENGES I DILLUNS, TANCAT

dels quals sí que hi hauria autonomia local.

Açò el que suposa és que es declara la inconstitucionalitat de la llei, però no dels cobraments. Per tant, no es prescriu la devolució dels diners recaptats, encara que caben les devolucions voluntàries (d'ofici) i/o les reclamacions privades.

En opinió de **Tomás Rodríguez Bolanos**, president de la Federació Espannola de Municipis i Províncies (FEMP), els ajuntaments haurien de ser descarregats de les responsabilitats econòmiques i polítiques que es desprenen de la sentència, ja que es van limitar a fer ús d'una potestat reconeguda per llei. Per a **Rodríguez Bolanos**, la sentència tindrà efectes negatius sobre els dèficits locals: en disminuir els ingressos, augmentarà les tensions en les relacions entre ajuntaments i ciutadans. Alhora, considera que significa un pas més perquè les administracions públiques s'adonen de la necessitat d'una llei on es marquen les funcions dels ajuntaments i el seu finançament.

Llei que, segons les declaracions que va fer a València el president de les Corts, **Josep Fèlix Pons**, no entrarà al Parlament fins a desembre, malgrat que ja han començat els primers contactes, entre el ministeri d'Economia i la FEMP, per concretar aspectes de la futura llei.

El que no s'ha fet esperar és la utilització de la sentència amb fins clarament electorals i demagògics, sobretot per les oposicions de les corporacions locals. A l'ajuntament de València, els portaveus d'AP, **Martín Quirós** i **Salvador Palop**, no s'han cansat de repetir les seues històriques advertències sobre la inconstitucionalitat dels increments de la Contribució Territorial, tot demanant la dimissió de la regidora d'Hisenda, **Clementina Ródenas**. I per a mostra, un botó: «Aleshores ja advertirem de la possible inconstitucionalitat de la llei», «Tenim tota l'autoritat moral del món per criticar tot açò, perquè des del 84 ho hem recordat insistentment en tots els debats de pressupostos i ordenances», «Estem davant un dels incompliments electorals més clars, i això que AP ho ha controlat des del 83, quan **José Maria Aznar** ho va exigir», «**Clementina Ródenas** es va riure i es va burlar de nosaltres quan ho diguérem al ple de setembre de 1984, fa tres anys. La dimissió de Clementina s'imposa, perquè fa falta una persona dialogant i menys arrogant perquè els tres mesos que resten de mandat les coses no acaben molt malament...».

Per contra, **Ricard Pérez Casado**, alcalde de València i vice-president de la FEMP, és optimista i, en coherència amb el president, pensa que servirà d'excusa per demanar l'aclariment del model. Un optimisme que no s'acaba d'entendre quan l'ajuntament de València, per aplicar un 33,75 per cent sobre el valor cadastral sense revisar, podria haver de tornar entre 2.000 i 3.000 milions de pessetes.

A Barcelona es deixaran de recaptar uns 5.500 milions de pessetes, pel fet de no poder aplicar el 36 per cent previst, a més d'haver de tornar al voltant

Pasqual Maragall.

de 10.000 milions. Segons **Joaquim Nadal**, tinent d'alcalde i regidor d'Hisenda, la sentència no obliga a la devolució, malgrat el seu gabinet assessor reconeix la conveniència política de fer-la. El portaveu de l'oposició convergent a l'ajuntament de Barcelona i expert en assumptes econòmics, **Antoni Comas**, va assenyalar que aquesta sentència del Tribunal Constitucional «es basa en el mateix principi jurídic pel qual es va anul·lar el recàrrec sobre l'IRPF i, al marge de les llacunes que pot haver-hi a la redacció, la resolució obliga l'ajuntament o qui siga a tornar allò que recaptà de més». A més, **Josep Azuara**, president de l'Associació Catalana de Municipis, que agrupa a alcaldes i regidors de CiU i d'ERC, va demanar la dimissió del ministre d'Economia, **Carlos Solchaga**.

Al País Valencià, al voltant de 107 municipis han aplicat la llei 24/83, pel que fa a les taxes de la Contribució Territorial, els darrers tres anys, tot

Ricard Pérez Casado.

passant el 20 per cent permès. D'aquests, més de la meitat corresponen a les comarques centrals i, segons el partit que els governa, n'hi ha setanta-vuit regits pel PSOE, quinze per AP, deu per independents, quatre pel PCE i un pel CDS. Per l'espectacularitat de la pujada de la contribució destaquen municipis com Monóver (PSOE), amb un creixement mitjà els tres anys del 72 per cent anual, Aigües de Busot, amb el 60 per cent, i Artana amb el 40 per cent.

Rodríguez Bolaños dona una xifra de devolucions que s'acosta als 70.000 milions de pessetes que, al seu parer, haurien d'eixir de l'estat. «I si l'estat no paga —segons el president de la FEMP—, aquesta prepararà un pressupost de liquidació del dèficit de tots els ajuntaments per fer un nou sanejament de les hisendes locals, com es va fer el 79, el 81 i el 83. Els diners sempre eixiran de l'estat». Al mateix temps, **Bolaños** reconeix que «al ciutadà, no se'l pot sotmetre a irregularitats constantment. Ara, ho paga; ara, li ho tornem. Això crea un escepticisme fiscal que no és permisible».

Per contra, en altres instàncies de l'administració es pensa que, si la devolució recau sobre l'administració central, es produirà un greuge comparatiu amb els municipis que no es troben en aquesta situació. Diuen que «en aquest cas, les corporacions locals més prudentes eixirien perjudicades en relació a les que pujaren les taxes per damunt del 20 per cent i ara poden beneficiar-se del finançament de l'estat».

El que sembla clar és que, com que les administracions locals són les més properes als ciutadans, són els seus ser-

veis els més coneguts pels contribuents. Açò fa que la lògica més evident siga la d'assegurar als ajuntaments el principi de suficiència, segons el qual l'administració ha de gaudir dels fons necessaris per cobrir les seues competències. Es torna així inajornable l'elaboració-aprovació de la llei de finançament de les hisendes locals. Després d'un període on s'ha considerat prioritari estructurar les administracions autonòmiques, per ser nivells de nova creació dins de l'aparell de l'estat, toca el torn a les administracions locals.

Malgrat ser aquesta una opinió compartida per alguns membres del PSOE, com ara **Ricard Pérez Casado**, ha estat cridaner el canvi d'actitud d'aquest partit. El canvi de posició té dues vessants. D'una banda, quan el PSOE era oposició al Parlament espanyol exercí una forta pressió per augmentar el finançament de les corporacions locals, que aleshores ja governaven majoritàriament. En arribar al govern, aquesta pressió va cessar, tot traslladant-ne les responsabilitats polítiques i econòmiques a les corporacions locals, quan s'aprovà una llei de les característiques de la 24/83, ara recorreguda.

D'altra banda, les pressions i les protestes dels governs locals eren més vehements i intransigents quan al central manava la UCD. Ara, dos dels nous mecanismes de finançament dels ajuntaments han estat atacats i eliminats, i la FEMP tot just si mou un dit per protestar i/o evitar-ho.

L'actual problemàtica és el resultat de la política de «pedaços» aplicada pel PSOE en aquest tema. I les contínues declaracions contradictòries són conseqüència del conflicte d'interessos en-

tre els distints nivells de govern i entre l'oposició i els partits que governen els municipis. La possibilitat d'altres interpretacions de la Constitució, com ho ha fet el magistrat del Tribunal Constitucional, **Eugeni Díaz Eimil**, n'és la mostra. Aquest membre, en votar contra la inconstitucionalitat de la llei, declarà que l'autonomia municipal reconeguda per la Constitució imposa

al legislador l'obligació de concedir autogovern en matèria tributària als legítims representants dels municipis.

Sols hi ha un punt en què tothom coincideix: els ciutadans tenim el dret a la devolució de l'excés contribuït. La resta es deriva de la conflictivitat dels principis que reconeix la Constitució amb la realitat d'un model d'administració no acabat. □

ELS TRIBUNALS DECIDIRAN ELS CONFLICTES AMB LA GENERALITAT

El poder de les diputacions

La recent sentència del Tribunal Constitucional, en anul·lar l'article 12 de la Llei de Coordinació de les Diputacions, aprovada per les Corts valencianes l'octubre del 83, deixa en mans dels tribunals la potestat per dirimir els desacords possibles entre Generalitat i corporacions.

A. Robles

Enèrgic, seriós i amb presses es va presentar el conseller d'Administració Pública de la Generalitat valenciana, **Vicent Soler**, davant els mitjans de comunicació, poc després que el Tribunal Constitucional fes pública la sentència sobre la Llei de Coordinació de les Diputacions. En la seua compareixença el conseller va tractar de llevar ferro a una resolució que anul·la els paràgrafs segon i tercer de l'article 12 de la llei segons els quals la Generalitat disposava de la facultat de suspendre els actes de les Diputacions que infringissen les directrius sobre la coordinació d'aquestes. En poques paraules, allò que explicita la sentència és que quan la Generalitat estiga en contra d'alguna disposició de les diputacions, no n'hi haurà prou de fer un simple requeriment per tal que aquesta siga anul·lada, sinó que haurà d'acudir als tribunals ordinaris a fi que siguen aquests últims els que dirimesquen la qüestió.

Segons **Vicent Soler**: «el Govern de la Generalitat se sent profundament satisfet pel suport del Tribunal Constitucional a l'esperit i a la filosofia que inspira la llei. A partir d'ara —va dir— tenim un aval, en allò que és fonamental, del més alt tribunal que hi ha a l'estat per desenvolupar-la».

A la pregunta sobre la possibilitat que les Diputacions efectuassen pres-

Vicent Soler, conseller d'Administració Pública.

supostos que no s'adequassen a les previsions de la Generalitat, el conseller manifestà que hi ha dues vies per eliminar en un futur problemes d'aquest tipus. «En primer lloc, una de preventiva, que són les directrius que el mateix Consell marca, i en segon lloc, hi ha els tribunals. En el cas d'un contenciós entre ambdues institucions, el que diu la sentència —explicà el conseller— és que només un tribunal té la capacitat per decidir sobre el tema».

La reacció del grup popular, a instàncies del qual fou presentat el recurs d'inconstitucionalitat, fou també satisfacció. Inexplicable, comptat i debatut, ja que el recurs sol·licitava l'anul·lació de set dels articles d'aquesta llei i el Tribunal només ha plantejat l'anul·lació d'un d'ells. Potser per això, el portaveu del grup popular a les Corts, **Rafael García Fuster**, es resistia a comentar la totalitat dels articles, pretesament inconstitucionals, i se centrava només en l'anul·lat: «Per a nosaltres, el principal defecte de la llei era l'article 12, perquè constrenyia les diputacions i les deixava convertides en titelles, sense autonomia per decidir el propi pressupost».

Per a **Joan Oliver**, representant d'Unió Valenciana en la Diputació, «el que fa la sentència és establir les bases perquè la llei siga veritablement una llei de coordinació i no una llei d'absorció de competències. Nosaltres sempre hem estat partidaris de la coordinació, però també hem defensat l'autonomia de la Diputació a l'hora de marcar les seues prioritats».

Pere Mayor, portaveu d'Unitat del Poble Valencià, veu en la resolució del Tribunal Constitucional un retall del poder real de la Generalitat i assegura: «La sentència ajuda a convertir les diputacions en autèntiques baronies i centres de poder del PSOE. Jo crec que, amb aquesta sentència, les úniques que han guanyat són les mateixes diputacions ja que veuen reforçada la seua posició com a ens d'un gran poder econòmic i de gestió». UPV, a més, pensa que amb aquesta resolució, s'allunya cada dia més el projecte de comarcalització defensat pel PSOE i del qual en un altre temps eren tan partidaris els presidents de les corporacions de Castelló i València.

Finalment, el pare de la llei, l'ex-conseller de Governació i ex-vicepresident del Consell, **Felipe Guardiola**, ha declarat a EL TEMPS que «la resolució del Tribunal Constitucional és lògica des del punt de vista jurídic i que era del tot previsible que es despullaria la Generalitat de la tutela que pretenia exercir sobre les diputacions». □